

Πανεπιστημιακό άσυλο: η κατάργηση δεν θα περάσει!

Της Έφης Γαρίδη

Η κατάργηση του πανεπιστημιακού ασύλου περιλαμβανόταν στις βασικές προεκλογικές εξαγγελίες της Νέας Δημοκρατίας, ενώ κυριαρχούσε επί μήνες στο λόγο των εκπροσώπων της ΔΑΠ-ΝΔΦΚ στις σχολές. Η ρητορική περί «βίας και ανομίας» που υποτίθεται κυριαρχούν στους πανεπιστημιακούς χώρους αποδείχτηκε μια επικίνδυνη καραμέλα, που έγινε πιστευτή από ευρύ ακροατήριο – τουλάχιστον τους ψηφοφόρους της ΝΔ, αλλά όχι αναγκαστικά μόνο αυτούς. Το νομοσχέδιο για την κατάργηση του ασύλου ήταν μια από τις πρώτες κινήσεις της κυβέρνησης της Νέας Δημοκρατίας. Και η «πρεμούρα» αυτή της δεξιάς κυβέρνησης δεν μπορεί παρά να σημαίνει ότι πολύ γρήγορα θέλει να εφαρμόσει το συνολικότερο σχέδιό για τα πανεπιστήμια, την απομάκρυνσή τους από οποιεσδήποτε κοινωνικές ζυμώσεις και την παράδοσή τους στην αγορά.

Το άσυλο νομοθετήθηκε για πρώτη φορά το 1982 από την πρώτη κυβέρνηση Παπανδρέου, αλλά η άτυπη εφαρμογή του, καθώς και η διεκδίκηση για τη νομική του υπόσταση, υπήρχε περισσότερο από έναν αιώνα νωρίτερα. Η πρώτη διεκδίκηση ξεκίνησε σε μια αρκετά ξεχασμένη εξέγερση της νεολαίας, τα «Σκιαδικά», το Μάη του 1859, όταν η νεολαία έβγαινε στο δρόμο καταγγέλλοντας τον κρατικό αυταρχισμό και συγκρουόμενη με την αστυνομία. Στη διάρκεια αυτής της διήμερης εξέγερσης (10-11 Μάη), 100 μαθητές καταδιωκόμενοι από την αστυνομία μπήκαν στο χώρο του Πολυτεχνείου, όπου περικυκλώθηκαν από αστυνομία και στρατό και συνελήφθησαν. Η είσοδος του στρατού στο πανεπιστήμιο καταγγέλλθηκε στη Γερουσία ως καταπάτηση «του ασύλου των επιστημών», κάτι που αποτελεί την πρώτη γραπτή αναφορά στην έννοια του ασύλου. Τις επόμενες δεκαετίες η έννοια του ασύλου αναγνωρίζεται τυπικά, ακόμα και σε συνθήκες καθόλου

φιλελεύθερες. Η σύγκλητος του Πολυτεχνείου αρνήθηκε να δώσει έγκριση για τη στρατιωτική επέμβαση κατά την εξέγερση του Πολυτεχνείου βασιζόμενη ακριβώς στο άσυλο – βέβαια όταν η χούντα το καταπάτησε έτσι κι αλλιώς, η Σύγκλητος ενέκρινε εκ των υστέρων την επέμβαση, προφασιζόμενη την παρουσία μεγάλου αριθμού ατόμων άσχετων με το Πολυτεχνείο.

Από τη νομοθέτηση ως την κατάργηση

Από τη νομοθέτησή του το 1982 ως την πρώτη απόπειρα κατάργησης με το νόμο Γιαννάκου, το άσυλο έσπασε αρκετές φορές και με διάφορες αφορμές. Ο νόμος Γιαννάκου ήταν μια προσπάθεια περιστολής του ασύλου, με τη μεταφορά του δικαιώματος άρσης του ασύλου στο ολιγομελές πρυτανικό συμβούλιο, προσπάθεια βέβαια που ακυρώθηκε στην πράξη κατά την εξέγερση του Δεκέμβρη του '08. Με το νόμο Διαμαντοπούλου, που υπερψηφίστηκε και από τη Νέα Δημοκρατία, το 2011, το άσυλο καταργήθηκε στην πράξη. Επανήλθε σε ένα βαθμό με το νόμο Γαβρόγλου το 2017, ο οποίος επαναφέρει τη δικαιοδοσία του πρυτανικού συμβουλίου να αποφασίζει για επέμβαση της αστυνομίας «σε περιπτώσεις κακουργημάτων και εγκλημάτων κατά της ζωής». Αυτό το κουτσοσυρεμένο άσυλο καταργήθηκε με το νόμο Κεραμέως στις 8 Αυγούστου.

Η προπαγάνδα περί «ασφάλειας» και «βίας και ανομίας»

Είναι σαφές ότι η κατάργηση του ασύλου δεν έχει καμία σχέση με την ασφάλεια, για την οποία υποτίθεται ότι κόπτονται οι κατά καιρούς κυβερνήσεις και εν προκειμένω η κυβέρνηση της ΝΔ. Πρώτα απ' όλα, είναι γνωστό ότι αυτές οι πιάτσες του ναρκεμπορίου (βασικό επιχείρημα υπέρ της κατάργησης του ασύλου) «τοποθετούνται» όχι από τους τοξικο-εξαρτημένους «πελάτες» (που πάνε όπου δίνει ραντεβού ή περνάει ο έμπορος)

αλλά από τους εμπόρους και τα κυκλώματα εμπορίας πίσω απ' αυτούς. Οι πιάτσες του ναρκεμπορίου τοποθετούνται γύρω από τα πανεπιστήμια, ως μέρος του σχεδίου για υποβάθμιση του δημόσιου πανεπιστημίου, με την αστυνομία να παρεμβαίνει κάθε τόσο και να κυνηγάει τοξικοεξαρτημένους, ενώ οι έμποροι βρίσκονται πάντα στο απυρόβλητο. Επιπλέον, ο νόμος Γαβρόγλου έδινε ήδη το δικαίωμα παρέμβασης για τέτοιου είδους θέματα.

Υπάρχουν όμως και άλλοι μοχλοί του σχεδίου υποβάθμισης: η υποχρηματοδότηση, η έλλειψη προσωπικού, η κακοπληρωμένη έρευνα, η έλλειψη κονδυλίων ακόμα και για συνδρομές σε επιστημονικά περιοδικά ή για συμμετοχή σε διεθνή επιστημονικά συνέδρια. Εδώ και χρόνια το πανεπιστήμιο αφήνεται στην τύχη του, με σκοπό να πειστεί η ελληνική κοινωνία ότι μόνο το ιδιωτικό κεφάλαιο μπορεί να δώσει τη λύση, ώστε να δημιουργηθούν ιδιωτικά «ιδρύματα» που θα προσφέρουν γνώση με το αζημίωτο. Σε πείσμα όλων, τα ελληνικά πανεπιστήμια παίρνουν υψηλές θέσεις στην παγκόσμια κατάταξη και οι Έλληνες ερευνητές διακρίνονται σε δημοσιεύσεις και επιστημονικές επιτυχίες.

Εκτός από το ναρκεμπόριο που προβάλλουν οι κυβερνήσεις ως επιχείρημα για την ανάγκη κατάργησης του ασύλου, το δεύτερο επιχείρημα είναι η «βία και ανομία» των παρατάξεων. Οι αφισοκολλήσεις, τα συνθήματα στους τοίχους, οι συνελεύσεις και οι πολιτικές συζητήσεις είναι για τις κυβερνήσεις «εκφυλιστικά φαινόμενα» που δεν συνάδουν με τη λειτουργία των πανεπιστημίων. Συγκρούονται δύο αντιλήψεις: από τη μία το πανεπιστήμιο ως χώρος κοινωνικών και πολιτικών ζυμώσεων, ελεύθερης διακίνησης των ιδεών και έρευνας για το καλό της ανθρωπότητας, και από την άλλη το πανεπιστήμιο ως αποστειρωμένος χώρος, με φοιτητές πειθήνιους που θα προετοιμάζονται για την αγορά εργασίας και τις απαιτήσεις της, με έρευνα προσανατολισμένη στις ανάγκες της αγοράς. Το πανεπιστήμιο που θέλουν είναι ένα πανεπιστήμιο που δεν θα έχει πια καμία χρησιμότητα πέραν από την αναπαραγωγή της κυρίαρχης ιδεολογίας και την καλλιέργεια στείρων δεξιοτήτων.

Δεν θα περάσει!

Για να μπορέσουν να βάλουν σε λειτουργία το σχέδιό τους για την μετάλλαξη του πανεπιστημίου και την παρείσφρηση του ιδιωτικού κεφαλαίου και επενδύσεων μέσα σε αυτό, η κατάργηση του ασύλου ήταν απαραίτητο βήμα για να μπορεί η αστυνομία να καταστείλει τις αντιδράσεις του φοιτητικού κινήματος. Νομίζουν ότι αυτό αρκεί. Εμείς θα τους αποδείξουμε ότι με κανένα νόμο δεν μπορούν να πετύχουν τη μετάλλαξη του πανεπιστημίου, γιατί το πανεπιστήμιο δεν ανήκει σε καμία κυβέρνηση, ανήκει στην κοινωνία.

Και το φοιτητικό κίνημα ήδη έδειξε τα δόντια του. Με δύο μαζικότες πορείες στις 23 Ιουλίου και τις 8 Αυγούστου, με παραστάσεις διαμαρτυρίας, με συλλογή υπογραφών από εκατοντάδες μεταπτυχιακούς φοιτητές, υποψήφιους διδάκτορες και καθηγητές. Και με την έναρξη της ακαδημαϊκής χρονιάς οι αγώνες και οι αντιστάσεις θα κλιμακωθούν, η κατάργηση του ασύλου δεν θα περάσει στην πράξη και τα σχέδιά τους θα ανατραπούν. Όπως κάθε φορά που οι κυβερνήσεις προσπάθησαν να «βάλουν χέρι» στα πανεπιστήμια, ακόμα μια φορά θα ηττηθούν από το φοιτητικό κίνημα.